

ἀριστερὰ μετέχει τοῦ αὐτοῦ δικαιώματος, οὗ ἡ δεξιά τοῦ χορηγοῦντος.

Εἰς πατριαρχικὰ κατάστιχα, δηλ. τῶν ληψίδοσιῶν τοῦ Κοινοῦ ταμείου δυσχερῶς πρὸ τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος πήθελομεν εὔρει καθωρισμένως ποδὸν διδόμενον κατὰ τὸ Πάσχα κυρίως εἰς πτωχούς, καίτοι τὸ ταμεῖον φαίνεται δίδον πάντοτε. Διένεμεν δῆμως καὶ πατριάρχης καὶ Πατριαρχεῖον ἐλέπι καὶ δῶρα πολλοῖς καὶ διαφόροις· ἀπὸ τοῦ 1740—1755 τὰ διὰ τὸ Πάσχα ἔξοδα ἀναβαίνοντιν ἐν συνόλῳ εἰς 460 καὶ καταβαίνοντι μέχρι 360 γροσίων ἐτοπίως, πήτοι ἀπὸ 1600 μέχρι 1200 φράγκων τῆς σήμερον.⁶ Ο πατριάρχης δῆμως συνήπη πολλὰ δῶρα· πεντάκις τοῦ ἑτούς προετίθει δίσκον ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα οἱ «ἄρχοντες» καὶ οἱ πρόκριτοι ἔριπτον εἰς τὸν δίσκον 4, 5 καὶ πολλοὶ 10 ΚΒ. φλωρία, ἐγκεκλεισμένα ἐν χαρτίῳ, φέροντι τὸ τοῦ διδόντος δῆμον, καθὼς διδίπει καὶ ὁ λαός, εὐτελές ἐσθ' ὅτε ποδόν. Ἀλλὰ καὶ οἱ προϊστάμενοι τῶν ἐνοριῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, οἱ κομιζοντες τῷ πατριάρχῃ κατὰ τὰς Ἀπόκρεω ἀνὰ εἴκοσιν δρυιθας ἕκαστος, καὶ κατὰ τὴν Τυρινὴν ἀνθύγαλα, καὶ κατὰ τὰς ἑορτὰς Εὐαγγελισμοῦ καὶ Βαΐων ἰχθύς («ἐκ τῶν μεγάλων» λέγει ὁ χρονογράφος), προσέφερον οἱ δυστυχεῖς ὥα καὶ ἀρνία, κατὰ τὸ Πάσχα, ἐν ἡ δύο τῷ πατριάρχῃ, οὗτος δὲ πάλιν διένεμε ταῦτα δωρεὰν «εἰς τὰ ἀρχοντικὰ σπίτια τοῦ Φαναρίου», προπολῶν οὕτως εἰπεῖν, εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ ὑψώσι 5—6 φλωρία εἰς τὸν τοῦ Πάσχα δίσκον. Ἡ συνήθεια αὕτη, χάρις εἰς Σαμουὴλ τὸν Χαντζερῆν, κατηργήθη τέλεον τῷ 1764.

Τὴν παλαιοτέραν μνείαν ἐλεπομοσυνῶν κατὰ τὰς πρὸ τοῦ Πάσχα ἡμέρας εὐρίσκω τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος 1764, ὅτε ἐδόθησαν—ἐδίδοντο δὲ κατὰ τὴν Μ. Πέμπτην— γρόσια τοῦ τότε καιροῦ 222. Ἐὰν νῦν ὑπολογίσωμεν τὴν ἀξιαν 33 ἀσπρῶν, πήτοι παράδων 11 ἰδουμένην πρὸς 2 1/2 φράγκα, συμπεραίνομεν ὅτι νὴ κατὰ τὸ Πάσχα τότε (ῆγετο τῇ 11 ἀπριλίου) δοθεῖσα πτωχοῖς ἐλεπομοσύνη συνεποσθόη εἰς 660 φράγκα τῆς σήμερον· δὲν δὲ τὸ ἔτος ἐδόθησαν ἐλέπι εἰς πτωχούς ἀνήκοντας εἰς διάφορα θρησκεύματα γρόσια 1270=3800 φράγκα. Ἀλλὰ τὸ μὲν δὲν εἰσόδημα τοῦ Πατριαρχείου κατὰ τὸ ἔτος 1763—1764 συνεποσθόη εἰς 185,10δ γρόσια (555,000 φ.), ὃν εἰς διάφορα ἔξοδα, δῶρα καὶ τὸ σπουδαιότερον, τόκους δανειῶν ἐδίδετο τὸ μέγιστον μέρος, καὶ μόλις εἰς μισθούς ὑπαλλήλων καὶ συντάξεις καὶ ἀμοιβᾶς κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ἐδόθησαν αἱ 15,000. Ἡ ἀναλογία τῶν εἰς ἐλέπι δοθέντων πρὸς τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν ἐστὶ σαφεστάτην. ⁷ Αν δὲ περιέργος ἀναγνώστης θέλῃ νὰ μάθῃ τὶ ποσὸν ἐδίδετο πρὸς ἀγοράν ὧδην, δύναται νὰ μάθῃ δὲτι ἡγοράσθησαν τότε δεκαεννέα χιλιάδες ὧδην πρὸς τριάκοντα δύο καὶ μισηδυν παραδεῖς τὰ ἐκατόν. Δευτέρα λεπτομέρεια· δὲτι τὰ χιλια ἐχυνώσθησαν ἀντὶ 17 1/2 γροσίων (70 παραδεῖς τοῖς ἑκατόν). Τρίτη δὲτι κατὰ τὸ Πάσχα τοῦ 1765 καὶ τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴν τὰ τοῖς πτωχοῖς δοθέντα συνεποσθήσαν εἰς 595 γρόσια (1780 φράγκα), ἐνῷ τὰ εἰδοδήματα ἥλαττώθησαν κατὰ τὸ πημισ (71,114). ⁸ Εκτότε δὲ καὶ μέχρι τοῦ νῦν τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταν-

τινουπόλεως, ως καὶ τὸ Ἀγιοταφικὸν Μετόχιον, ἐν τινι μέτρῳ ἐλάσσονι διανέμουσι ποσά τινα, τοῦθ' ὅπερ ἀναγγέλλεται διαρκῶς ὑπὸ τῶν ἐλεούντων, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀνάγκης.

Σταχυολογία τις, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκτενής, περὶ τῶν κατὰ τὸ Πάσχα συνηθειῶν πίθεδεν εἶναι παντὶ εὐπρόσδεκτον καὶ ποθητὸν ἀνάγγωσμα. Τὸ παρὸν γράφεται κατὰ ζῆτησιν φιλικήν, ἀπροετοιμάστως. Εὐχόμεθα νὰ πανηγυρίσωσιν οἱ ἀναγνώσται καὶ αἱ ἀναγνώστριαι τό τε παρὸν καὶ τὰ κατόπι Πάσχα ὑγιεῖς καὶ εἰδαίμονες, ἐν δὲ τῷ ἐπιόντι ἔτει, σὺν Θεῷ, θέλουσι γραφῆ τὰ λειπούντα τὸν ἐνταῦθα χῶρον νῦν. Οὐδὲ δύναται νὰ δυσαρεστηθῇ τις, διὰ τὸ σύντομον, οὐδὲ πρέπει, ἐν ἡμέρᾳ, κατὰ τὴν ὄποιαν, ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς χροντότητος, ἀποδίδομεν ἀλληλοις ἀδελφικὸν ἀσπασμόν.

Ἐρανιστής.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΓΙΝΟΜΕΝΗ

ΤΗΙ ΑΓΙΑΙ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ*

«Συναγομένων πάντων τῶν κατηχουμένων ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ἀγίας Εἰρήνης τῆς ἀρχαίας καὶ νέας, τῇ μεγάλῃ Παρασκευῇ, ἔρχεται ὁ πατριάρχης περὶ ὧραν ζ', καὶ ψάλλει τὴν Γ' καὶ ΣΤ', μετὰ δὲ τὴν ΣΤ' ἀρχονται οἱ ὁρθανοὶ ἐν τῷ ἅμβωνι τὸ «Κύριε τίς παρουκήσει ἐν τῷ σκηνώματι σου» πχ: μέ: β'. μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ ψαλμοῦ, καὶ εἰθ' οὕτως ἀνέρχεται ὁ πατριάρχης ἐν τῷ ἅμβωνι, καὶ βάλλει μετανοίας τρεῖς, καὶ εὐχετᾷ μετὰ κηρύκων, καὶ ἐκβάλλει τὸ ὡμοφόριον, καὶ ἐπιδιδωσι τῷ ἀρχιδιακόνῳ, καὶ λέγει ὁ ἀρχιδιακόνος· Πρόσχωμεν. Ο πατριάρχης· Εἰρήνην πᾶσιν. Ο λαός. Καὶ τῷ πνεύματι σου. Καὶ λέγει ὁ πατριάρχης τοῖς κατηχουμένοις· Στῆτε μετὰ φόρου, κατασθαγαίσασθε, ἀποδύσασθε, καὶ ὑπολύσασθε. Καὶ τούτου γινομένου, ἀπάρχεται τῆς κατηχήσεως, λέγων οὕτω·

Τοῦτο τὸ πέρας τῆς ὑμετέρας κατηχήσεως· ἐπέστη τῆς ἀπολυτρώσεως ὑμῶν ὁ καιρός. Σήμερον μέλ-

*) Τὴν ἔκδειμένην ἀνωτέρω περίεργον Κατάχητιν τοῖς κατηχουμένοις, ὅπὸ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως γιοφέ· ἡ ἐπὶ βιζαντινῶν, ἀπίστειλε πρὸς δημοσίευτιν, αἰτήσεις ἡμετέρα, δ. κ. Μ. Ι. Γεδεών Καθ' ἓν ἴμεν ἐπιστέλλεις σημειώσιν δ. κ. Γεδεών, τὸ πρωτότυπο, εἰρήτας ἐν τῷ ὅπ' ἀριθμὸν 182 χειρογράφῳ τοῦ ἐνταῦθα Ἀγιοταφικοῦ Μετόχου, μεταγράψεν δ' ἐσχάτως δὲν εἰρε καὶ δύναται νὰ παραβίλῃ πρὸς τὸ Μέγα Εὐγόλοβριον τοῦ Σοαρ, ἐνῷ ἐκδέδοται ἡ Ἀκόλουθα ἀντη, τοσάντας ἐλειψίεις καὶ διαφορὰς φέρουσα περὶ τὴν τυπικὴν διάταξιν, ὥστε τὸ Ἀγιοταφικὸν γειρόγραφον ἀποδίχειται προσδοκίατον. Ἐν τῷ χειρογράφῳ μετὰ τὴν τίτλον κεῖται ἡ ἐξῆς σημείωσις: «μεταγραφεῖσα ἔτι τινας παλαιοῖς βιβλίοις ἐν μεμβρίναις, εἰρεῖντος ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀρχιεπατήρου Μιχαήλ, ἐν χωρὶς καλουμένῳ Συκῆ τῇ Βιθνίᾳ». Τὸ χωρίον λέγεται Συγή σήμερον. ἐκ δὲ τοῦ χειρογράφου τούτου τοῦ ἐν μεμβράναις σωζουμένου περὶ τὰ τέλη τοῦ 12' αἰώνος, μετέγραψε τὴν Ἀκολουθὸν ὁ μηχαρίος, πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δοξίθεος. Σ. Σ. E. E. N.

λετε τῷ Χριστῷ τὸ τῆς πίστεως ἑκτίθεσθαι γράμματεῖον. Χάρτης, καὶ μέλαν, καὶ κάλαμος γίνεται ὑμῖν ἡ συνειδοῦσις, καὶ ἡ γλῶσσα, καὶ τὸ σχῆμα· βλέπετε οὖν πᾶς τὴν ὄμολογίαν χειρογραφεῖτε. Μὴ ἀστοχήσητε, ἵνα μὴ μεθοδευθῆτε· οἱ μέλλοντες ἀποθνήσκειν διατίθενται, καὶ γράφουσι τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς ἀλλον κληρονόμον· καὶ ὑμεῖς μέλλετε αὐτοῖς ἐν τῇ νυκτὶ ἀποθνήσκειν τῇ ἀμαρτίᾳ· νῦν δὲ διατίθεσθε, καὶ ποιεῖτε διαθήκην τὴν ἀπόταξιν· καὶ γράψετε κληρονόμον τῆς ἀμαρτίας τὸν διάβολον· καὶ ἀφῆτε αὐτῷ τὰς ἀμαρτίας, ὡς πατρών κληρονομίαν. Εἰ τις οὖν ὑμῶν ἔχει τι τῶν τοῦ διαβόλου ἐν τῇ ψυχῇ, προσδιψάτω αὐτῷ· ὁ ἀποθανὼν οὐκ ἔτι ἔχουσι μάζει τῶν ὑπαρχόντων· καὶ ὑμῶν μηδεὶς ἔχετω τι τῶν τοῦ διαβόλου ἐν τῇ ψυχῇ· διὰ τοῦτο καὶ ἔστωτες ἄνω τείνετε τὰς χεῖρας, ὡς παρ' ἀγγέλων ἐρευνώμενοι μὴ τι τῶν τοῦ διαβόλου κρύπτηται παρ' ὑμῖν. Μηδεὶς ἔχθραν κατεχέτω. Μηδεὶς δργὴν φυλαττέτω. Μηδεὶς μετὰ δόλου στηκέτω. Μηδεὶς μετὰ ὑποκρίσεως ἀκούντω. Προσορίζαντες τῷ διαβόλῳ πᾶσαν ὄψαριαν καὶ περιθίσευμα κακίας, ὡς αἰχμάλωτοι στέκετε· τοιούτους γάρ ὑμᾶς ὁ Χριστὸς ἀγαράζει. Ἐκαστος ὑμῶν ὡς βλέπων καὶ μισῶν τὸν διάβολον οὕτως αὐτῷ ἐμψυχήσει. Εἰσέλθετε εἰς τὰς συνειδήσεις ὑμῶν. Ἐρευνήσατε τὰς καρδίας ὑμῶν. Βλέπετε τι ἔκαστος ὑμῶν ἐπράξεν· εἴ τι τοῦ ἐναντίου ἔστιν ἐν ὑμῖν, μετὰ τοῦ ἐμψυχήματος ἀποπτύσατε. Μηδεὶς ἔστω ἐνταῦθα τῇ ὑποκρίσει Ιουδαῖος. Μηδεὶς περὶ τοῦ μυστηρίου ἀμφιβαλλέτω. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐρευνᾷ τὰς καρδίας ὑμῶν, τομώτερος δὲ ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν διστομόν. Νῦν ἔστηκεν ἐπὶ τὰς δυσμάς ὁ διάβολος τρίχων τοὺς ὀδόντας, συνάγων τὰς κόρμας, κροτῶν τὰς χεῖρας, δάκνων τὰ χείλη, μεμπνώς, θρηνῶν τὴν ἑαυτοῦ ἐρημίαν, ἀπιστῶν ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ ἐλευθερίᾳ. Διὰ τοῦτο ὁ Χριστὸς ἴστησιν ὑμᾶς κατέναντι αὐτοῦ, ἵνα, ἀποτάξάμενοι αὐτῷ καὶ ἐμψυχήσαντες, τὸν κατ' αὐτοῦ ἀναλάβητε πόλεμον. Ἐπὶ τὰς δυσμάς ἔστηκεν ὁ διάβολος, δῆσον ἐρημεῖται· ἐπὶ τὰς δυσμάς ἔστηκεν ὁ διάβολος, δῆσον ἐρημεῖται· εἴτα στρέψεσθε ἐπὶ τὰς ἀνατολάς, καὶ συντάσσεσθε τῷ Χριστῷ. Μὴ τις οὖν καταφρονήσῃ. Μετὰ φόνου στήκετε. Πάντα φονεῖτε τὰ παρόντα καὶ φρικτά. Πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν ἐνταῦθα πάρεισι. Πάντες οἱ ἀγγελοι καὶ ἀρχάγγελοι ἀοράτως τὰς ὑμετέρας φωνὰς ἀπογράφονται· τὰ Χερουδιμ καὶ τὸ Σεραφιμ νῦν ἐκ τῶν οὐρανῶν παρακύπτουσιν ἵνα δέξωνται ὑμῶν τὰς συνθήκας, καὶ προσκομίσωσι τῷ δεσπότῃ. Βλέπετε οὖν πᾶς καὶ τῷ ἔχθρῳ ἀποτάσσεσθε, καὶ τῷ δημιουργῷ συντάσσεσθε.

Καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Στράφητε ἐπὶ τὰς δυσμάς, ἄνω τὰς χεῖρας ὑμῶν ἔχοντες· ὁ λέγω, τοῦτο καὶ ὑμεῖς λέγετε. Ἀποτάσσομαι τῷ Σατανῷ, καὶ πάσῃ τῇ λατρείᾳ αὐτοῦ, καὶ πάσῃ τῇ πομπῇ αὐτοῦ.

Τοῦτο τρίτον λέγει· πάντων ἀποκρινομένων. Εἴτα ἐρωτᾷ αὐτοῖς τρίτον· Ἀπετάξασθε τῷ Σατανῷ; Λέγουσιν. Ἀπετάξαμεθα. Λέγει αὐτοῖς· Ἐμψυχήσατε αὐτῷ. Εἴτα πάλιν λέγει αὐτοῖς· Στράφητε ἐπὶ τὰς ἀνατολάς, ἄνω τὰς χεῖρας ὑμῶν ἔχοντες μετὰ φόνου στήκετε· ὁ λέγω, τοῦτο καὶ τῷ λέγετε. Καὶ

συντάσσομαι τῷ Χριστῷ· καὶ Πιστεύω εἰς ἓν Θεὸν Πατέρα κτλ.

(ἐπεται τὸ Σύμβολον, ἔχον· ‘Ομολογῶ ἐν βάπτισμα. Προσδοκῶ κτλ.).

Τοῦτο τρίτον λέγει, πάντων ἀποκρινομένων· καὶ ἐρωτᾷ αὐτοὺς τρίτον· Συνετάξασθε τῷ Χριστῷ; Λέγουσιν· Συνετάξαμεθα. Καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Προσκυνήσατε αὐτῷ. Καὶ πάντων προσκυνούντων, ποιεῖ εὐχὴν.

Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ θέλων πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν· νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Καὶ λέγει αὐτοῖς πάλιν. Ἰδού, ἀπετάξασθε τῷ διαβόλῳ, καὶ συνετάξασθε τῷ Χριστῷ· τὸ γράμματεῖον ἐπληρώθη· ὁ δεσπότης αὐτὸς ἐν οὐρανοῖς κατέχει. Βλέπετε τὰς συνθήκας φυλάξατε· τοῦτο ὑμῖν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως προφέρεται τὸ γράμματεῖον· μὴ ἀστοχήσητε περὶ τὸ κεφάλαιον, περὶ οὐ καὶ τοὺς κόπους εἰσπραχθῆσθε. Βλέπετε μὴ αἰσχυνθῆτε ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ καὶ φρικτοῦ βίηματος ἐκείνου, ἥνικα πᾶσαι τῶν οὐρανῶν [αἱ] δυνάμεις σαλεύονται, καὶ πᾶσα τῶν ἀνθρώπων ἡ φύσις κρινομένη παρέσπηκεν, ἀγγέλων μυριάδες, ἀρχαγγέλων στρατόπεδα, τῶν ἄνω δυνάμεων τὰ τάγματα· στὶ δὲ ποταμὸς τοῦ πυρός, καὶ δὲ σκάλης ὁ ἀκοίμητος, καὶ τὸ σκότος τὸ ἔξωτερον· τότε σου ἀναγνωσθῆναι ἔχει τὸ κειρόγραφον. Εάν ἡς ἐλεημῶν καὶ φιλάνθρωπος, εὐθὺς συνηγόρους ἔξεις τοὺς ἐλεηθέντας· ἔάν δὲ ἡς ἀπάνθρωπος καὶ ἀμετάδοτος, ἀνηλεῖς καὶ λοιδόρος, συκοφαντῶν τοὺς μηδὲν σὲ ἡδικοκότας, τότε παρίσταται ὁ διάβολος κατηγορῶν καὶ λέγων· Δέδποτα· οὔτος λόγῳ μὲν ἀπετάξατο, ἔργῳ δὲ ὑπρέπετο· μοι. Καὶ λοιπὸν στυγνάζουσι μὲν οἱ ἀγγελοι, δακρύουσι δὲ ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ δίκαιοι· τὸ δὲ τέλος τῆς ἀποφάσεως βαρύν, καὶ λεγόμενον· ἔάν τις ἐν τῷ παρόντι βίᾳ ἐμπέσῃ εἰς κίνδυνον, ἢ προστάτας εὐδίσκει, ἢ φίλους παρακαλεῖ, ἢ υπὸ συγγενῶν βοηθεῖται, ἢ διὰ χρημάτων ἐλευθεροῦται· ἐκεῖ δὲ τοιούτον οὐδέν· οὐ πατήρ βοηθῶν, οὐ μήτηρ σπλαγχνιζούντων, οὐκ ἀδελφοὶ περιτρέχοντες, οὐ φίλοι σπουδάζοντες· ἀλλὰ πᾶς ἀνθρώπος γυμνός, καὶ μόνος, καὶ ἀπερίστατος, ὑπὸ τῶν ιδίων ἔργων ἢ βοηθούμενος, ἢ κατακρινόμενος· ἀδελφὸς γάρ οὐ λυτροῦται· λυτρώσεται ἀνθρώπος; Βλέπετε τοῖνυν, ἀσθαλίσασθε ἐαυτούς. Ἀπετάξασθε τῷ διαβόλῳ· μέχρι τέλους αὐτὸν μισήσατε. Συνετάξατε τῷ Χριστῷ· μέχρις ἐδάχατες ἀναπνοῆς αὐτὸν δοξολογήσατε. Μετὰ ταύτης τῆς ὁρθοδόξου ὄμολογίας πρὸς τὸν δεσπότην Θεὸν ἀποδημήσατε. Μὴ ναυαγήσητε περὶ τὴν πίστιν· Ἐλεησάτε πέντας. Μὴ ὑπερίδοιτε τοὺς ἀδικουμένους. Μὴ ἀρπάσητε τοὺς ἀδικουμένους². Μὴ συκοφαντήσητε τοὺς ἀνευθύνους. Ἀκοίνυματαίν μὴ παραδέχεσθε. Ὅπερ μαχεῖτε τῶν ιερέων ὑμῶν, τὴν ἐαυτῶν ζωὴν ἐν παντὶ καιρῷ ἀσθαλίζομενοι. Οὐδέν τοιούτοις μηδέντες τὰ

1) Λείπει δῆλ. τὸ· εἰς ἡ φεσιν ἀμαρτιῶν.

2) Πρόδηλον λαθός· παρὰ Goar. Μὴ ἀρπάξητε τὰ ἀλλαστρια.

συμφέροντα. Αύτοὶ λοιπὸν οἰδατε πῶς φυλάτεττε· ἔγω γάρ δὲ πᾶν ἐν ἐμοὶ ἐποίησα, προειπὼν ὑμῖν τὰ συμφέροντα, μήποτε ἐπελθοῦσα δούμφαία λάβῃ ψυχὴν ἐκ τοῦ λαοῦ. Ἐπιτηρεῖ γάρ ὑμῶν δὲ ἔχθρος λοιπὸν καὶ ρῆμα, καὶ ἐνθύμημα, καὶ ἔννοιαν, καὶ κίνημα, καὶ πρᾶξιν· ἀλλ' ὑμεῖς οὕτως ἐαυτοὺς ἀσφαλίσασθε, ἵνα, τοῦ ἐξ ἐναντίας μηδὲν ἔχοντος λέγειν περὶ ὑμῶν φαῦλον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς φοβερᾶς κρίσεως, παραστῶμεν τῷ βηματὶ τοῦ Χριστοῦ ἀκαταισχύντως, καὶ ἀκούσωμεν παρ' αὐτοῦ τὰν εὐκταίαν ἐκίνην καὶ μακαρίαν φωνὴν: «Δεῦτε οἱ εὐλόγημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου». Αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις διν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἀγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων· Ἀμήν.

Καὶ μετὰ τὸ Ἀμήν, λέγει αὐτοῖς· Ἄνω τὰς χεῖρας ὑμῶν. Εἶτα λέγει· Τοτὲ τῆς οἰκουμενικῆς καταστάσεως καὶ εὐσταθείας τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν, καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως, εἰπώμεν Κύριε ἐλέησον. Υπὲρ τῶν εὐθεβεστάτων ὑμῶν βασιλέων, παντὸς τοῦ παλατίου, καὶ τοῦ στρατοπέδου αὐτῶν, καὶ τοῦ φιλοχριστοῦ λαοῦ, εἰπώμεν, Κύριε ἐλέησον. Υπὲρ τῆς ἀπολυτρώσεως τῶν ψυχῶν ὑμῶν, καὶ ὑπὲρ τοῦ συντριβήναι τὸν σατανᾶν ἐν τάχει ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀσειστον, καὶ ἀφλεκτον, καὶ ἀναιμακτον διαφυλαχθῆναι τὴν πόλιν ὑμῶν, καὶ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν, εἰπώμεν, Κύριε ἐλέησον.

Καὶ σφραγίζει τὸν λαὸν κατὰ τὸ ἔθος ὃ ἀρχιεπίσκοπος, καὶ ἐκφωνεῖ· Οτι ἀλεπίμων καὶ φιλάνθρωπος. Καὶ μετὰ τὸ Ἀμήν, λέγει· Ἐνδύσασθε, καὶ ὑποδύσασθε. Καὶ κατέρχεται, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ ἀγίῳ θυσιαστηρίῳ, καὶ γινομένης τῆς τῶν πρὸς τὸ ἄγιον φωτισμα εὐτρεπιζομένων συνήθους εὔχης, ὑπὸ ἐνὸς τῶν διακόνων, ποιεῖ ὃ ἀρχιεπίσκοπος τὴν εὐχὴν ταύτην, μὴ λέγων τὴν συνήθη ἐκφώνησιν ἐν τῷ τέλει τῆς εὐχῆς·

Δέσποτα, Κύριε ὁ Θεός, προσκάλεσαι τοὺς δούλους σου πρὸς τὸ ἄγιον φωτισμα καὶ καταξίωσον αὐτοὺς τῆς μεγάλης σου ταύτης χάριτος. Ἀπόλουσον αὐτῶν τὴν παλαιότητα, καὶ ἀναγέννησον αὐτοὺς εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον· καὶ πλήρωσον αὐτοὺς τῆς τοῦ ἄγιου σου Πνεύματος δυνάμεως, εἰς ἔνωσιν τοῦ Χριστοῦ σου.

Καὶ πληρώσας τὴν εὐχὴν τῶν φωτιζομένων, ὃ διάκονος, ἀντὶ τοῦ κλῖναι αὐτοὺς τὰς κεφαλὰς, λέγει· Οσοι πρὸς τὸ φωτισμα προσέλθετε τῷ χειροθεσίᾳ καὶ εὐλόγεισθε.

Καὶ πάντας χειροθετῶν ὃ ἀρχιεπίσκοπος, ἀνδρας τε καὶ γυναικας, ἔρχεται πλησίον τῆς ἀγίας Τραπέζης, καὶ ἐκφωνεῖ·

Οτι σὺ δὲ φωτισμὸς ὑμῶν, καὶ σοὶ τὸν κτλ.

Καὶ δὲ λαός, Ἀμήν.

Εἶτα λέγει· Εἰρήνην πᾶσι· καὶ τοῦ διακόνου λέγοντος· Τὰς κεφαλὰς ὑμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν· ἐπεύχεται πάλιν·

Ο Θεὸς δὲ σωτὴρ ὑμῶν, δὲ πάντας θέλων σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, λάμψον φῶς γνώσεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν καὶ τῶν πρὸς τὸ ἄγιον φωτισμα εὐτρεπιζομένων· καὶ ἀξίωσον αὐτοὺς τῆς

ἀθανάτου σου δωρεᾶς, καὶ ἔνωσον αὐτοὺς τῇ ἀγίᾳ σου καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Σὸν γάρ ἐστὶ τὸ ἐλεεῖν καὶ σῶζειν. Καὶ μετὰ τό, Ἀμήν, λέγει ὃ διάκονος· Ἐν εἰρήνῃ προέλθωμεν. Ο λαός, Ἐν ὄντυματι Κυρίου.

Καὶ εὐθέως ἀπόλυσις».

Ο ΕΝ ΤΟΙΣ “ΗΘΙΚΟΙΣ, ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΧΑΙΡΩΝΕΩΣ* ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ**

19. Οὐ κακῶς ἔνιοι λέγουσιν, ὅτι δεῖ τῷ νέῳ μᾶλλον ἐκπεινυμαστοῦ τὸ οἶκημα καὶ τὸν τύφον ἢ τῷ ἀσκῷ τὸν ἀέρα τὸν ἐγχέα τι βούλομένος χρήσιμον· εἰ δὲ μή, γέμοτες ὅγκον καὶ φυσήματος οὐ προσδέχονται.

20. Φθόνος μετὰ βασικίνας καὶ δυσμενείας οὐδενὶ μὲν ἔργῳ παρὼν ἀγαθόν, ἀλλὰ πᾶσιν ἐμπόδιος τοῖς καλοῖς, κάκιστος δ' ἀκροω-

*) Ιδε ἀριθμ. 20. σελ. 406—407

**) Παρατιθέμενα φέδε καὶ θὺν δ. Μυστακίδης ἔπειψε τῷ κ. Σαμαρτσίδη ἐπιστολήν.

Φίλε κ. Χρ. Σαμαρτσίδην Χαίρετε.

Μετὰ μεγάλης γαρδίς παρροκολούθω ἐν τῇ «Ἐθδ. Ἐπιθεωρήσει τοῦ Νεολόγου» τῇ ἀνελέγχτω καὶ εἰδήσουν ἀνελίξει τῶν ἐν τοῖς Ἡθικοῖς τοῦ Χαιρωνέως φιλοσόφου περιεχόντων πειδαγωγικῶν γνώσεων. Ονομάζετε τὴν ὅμοιοτεύσιν θησαυρόν. Ἀληθῶς εἴνεται θησαυρὸς ἀθηναγόρις τοῦ καθόλου δι' οὓμας τούλαχιστον τοὺς Ἐλληνας καὶ κειμήλιον ἀφανὲς τοῖς μη γινώσκουσι τὰ ἕδη τῶν πατέρων αὐτῶν ἔργα κατὰ βάθος ἐπικητοῖς δὲ ἐκ ξένων συγγραφῶν ν' ἀντλῶσι μάθησιν ἐμφανὲς νῦν διὰ τῆς ὑμετέρας ἀξιεπαίνου δημοσιεύσεως γινόμενον καὶ εἰς ἀνάγνωσιν εὔων καὶ μελέτην ἐτοίμον προσαλλόμενον. Εἰδικρινῶς χαίρω ἐπὶ τούτῳ καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσον ὑμεῖς, φίλατας, ὡς καλὸς καὶ εὐπρόσωπος δρᾶσθογκος, ἐστὲ δὲ ἐκδότης τοῦ ἔργου, ὑμεῖς δὲ πρῶτος ἐν ταῖς εὐαλαβήσιν ἐν ἰδίαις διαιτηθεῖς νὰ κοινολογήσητε τὰ χριστιανικῶτα καὶ παιδαγωγικῶτα διδάγματα τοῦ Ἡθικοφιλοσόφου, ὡς εἴθισται νῦν ν' ἀποκαληταὶ δι Πλούταρχος, καὶ νὰ προλεξήσητε τὴν δόδι τοῖς μελέτην βαθυτέραν τῶν κειμηλίων τούτων.

Ἄπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου ἐκ τῶν ἀκροσφαλεστάτων καὶ πειριπλοκωτάτων ζητημάτων ὑπῆρξεν ἢ ἐξεύρεσις τοῦ τρόπου καὶ τῆς μεθόδου τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως κοινωνίας τινός, ἤτοι ξένων, ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ὑφίσταται Παιδαγωγική. Ἐγώ, φίλατας, δεῖ διατελέω φρογῶν κατέπερ οὐχὶ εἰδικωτέρον καὶ φιλοσοφώτερον τῆς ὑμετέρας φιλότητος ἀπηρτισμένος—πολλοῦ γε καὶ δεῖ—ὅτι δὲ μόρφωσις καὶ μεταμόρφωσις τοῦ συστήματος τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως βαθυτέροι διπλῶν ἐπὶ τῇ μορφώσεως καὶ ἀναπτύξεως τοῦ βίου τῶν ἀνήρων παντων καὶ τῶν ἔνων καὶ ἔξαναγκάζουσιν αὐτὰ πρὸς τὴν τοιάδε δὲ τοιάδε ροπήν. Παραδείγματα ἐκ τῆς ἴστορίας καὶ πρότιτα μάλιστα δὲν θέλω ν' ἀναφέρω· ταῦτα ὑμεῖς ἔτε καλλίσονται. «Οὐ γάρ ἔξ ακανθῶν συλλέγουσι σῦκα οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφύλην» (Δουκ. Σ', 44) «εὗ δὲ τραφέντων καὶ τερφομένων τῶν νέων πάντα ἵμιν κατ' ὄρθιον πλεῖ» (Πλάτ. Νόου. Ζ', 813, δ.) Ἀλλὰ τέ εἴνε τοῦτο τὸ εὖ; Πάντες ἀνέκαθεν ἐπεζήτησαν τὸν τρόπον, τὴν μεθόδον τοῦ εὖ τρέφειν, τῆς ἀληθοῦς δῆλα δή, ὡς λέγομεν νῦν, καὶ ἀληθοῦς ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως ν' ἀνεύρωσι καὶ ἐγεννήθησαν τόσα καὶ τόσα συστήματα διδασκαλίας καὶ μορφώσεως. Βουλευτάι, νομοθέ-